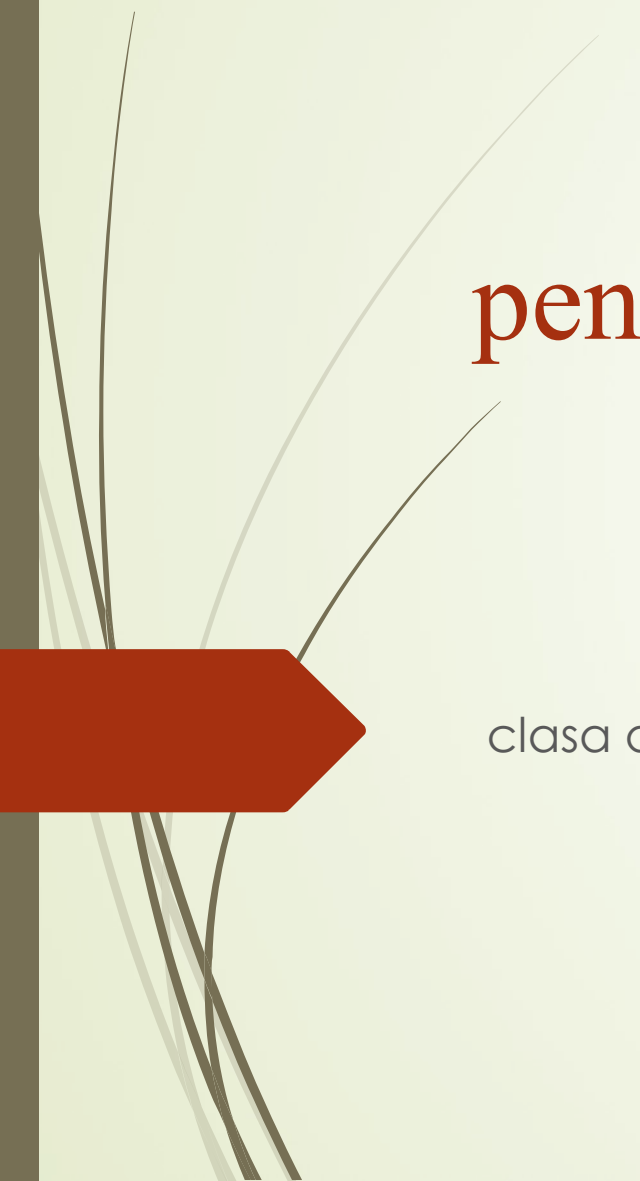

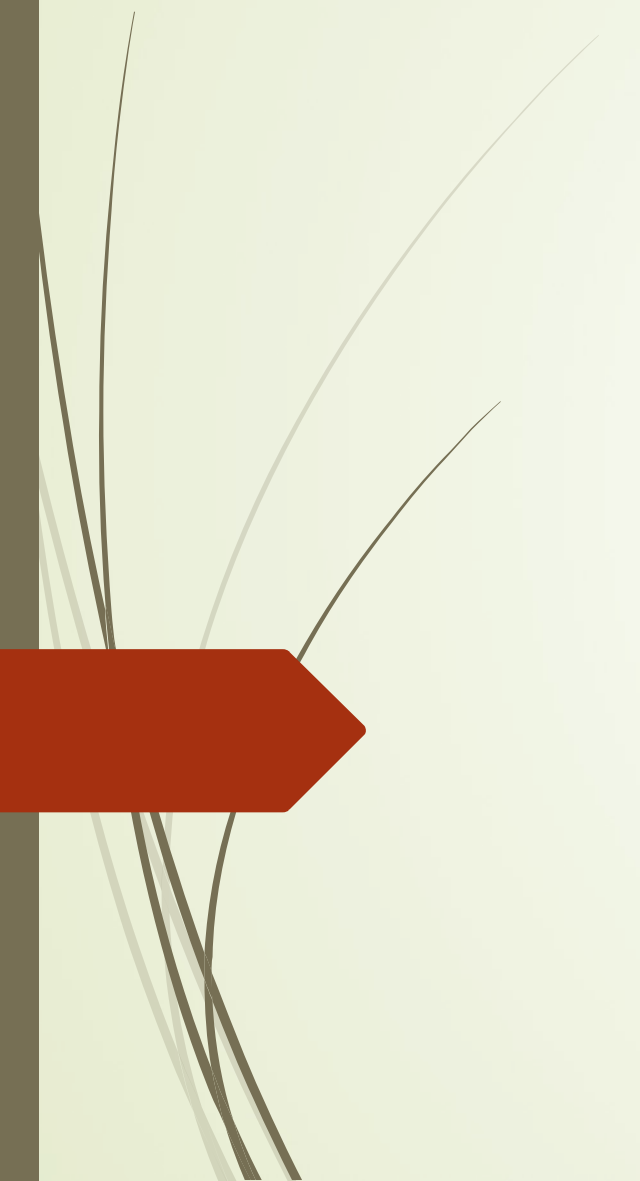
Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

clasa a VI-a

Lecția 8

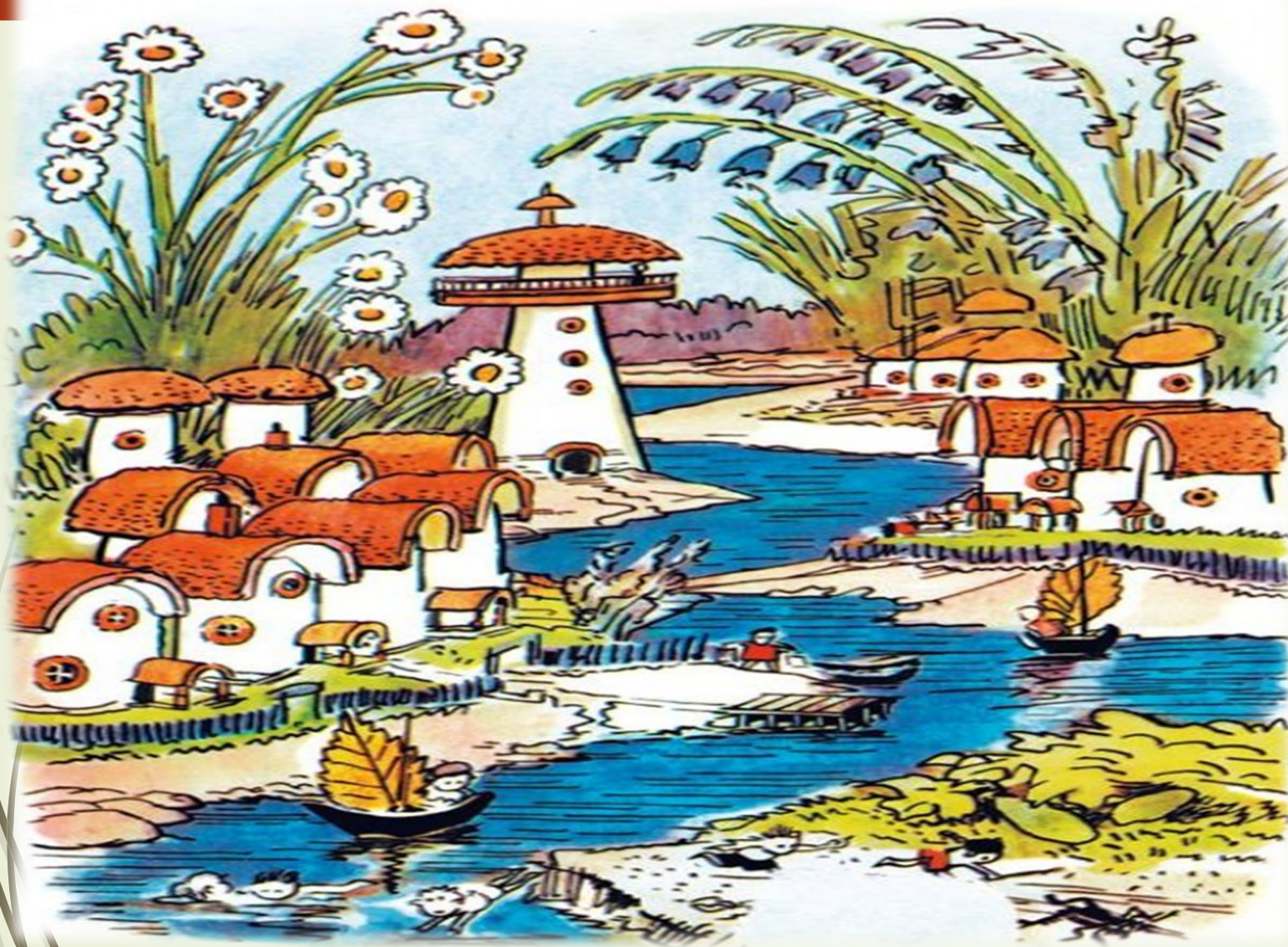

Clasa a VI-a

Textul narativ literar

Descrieți imaginea de mai jos!

Un mic ajutor:

Ce observați în imagine?

Ce anotimp identificați în imagine?

Cum arată casele?

Unde sunt oamenii?

Cum sunt ei?

Ascultă cu atenție textul următor, pentru a
putea apoi, rezolva exercițiile propuse:

Era odată un oraș de basm, locuit de **pitici**. Li se spunea pitici pentru că erau mici, mici de tot. Niciunul dintre ei nu era mai înalt decât un **castravete**, și nici acela prea mare. Lângă fiecare casă creșteau sumedenie de flori: margarete, romanițe, păpădii. Până și străzile la ei aveau nume de flori: strada Campanulelor, aleea Romanițelor, bulevardul Albăstrelelor. Iar orașul se numea chiar Orașul Florilor. Și era așezat pe malul unui pârâu. **Prichindeii** îi ziceau apei acesteia Pârâul Castraveților pentru că pe malul lui creșteau foarte mulți castraveți. [...]

Prichindeii erau și ei de două feluri: prichindei băieței și prichindei fetețe adică prichinduțe. Prichindeii purtau întotdeauna fie pantaloni lungi, fie pantalonași scurți cu bretele, iar prichinduțelor le plăcea să se îmbrace cu rochițe din materiale pestrițe, viu colorate. Prichindeii nu se prea omorau cu **pieptănatul**, de aceea se tundeau cât mai scurt, în schimb prichinduțele aveau un păr lung până aproape de talie.

Se străduiau să-și facă tot felul de **pieptănături dichisite**, își împleteau părul în cozi lungi, prinzând în ele panglici și fundițe. Mulți prichindei se mândreau că ei sunt prichindei și nici nu voiau să audă de prichinduțe. Iar prichinduțele se mândreau că ele sunt prichinduțe și se fereau să se împrietenească cu prichindeii. Dacă vreo prichinduță întâlnea pe stradă un prichindel, de cum îl zărea, îndată trecea pe cealaltă parte a străzii. Și foarte bine făcea, pentru că printre prichindei erau destui din aceia care nu puteau trece liniștiți pe lângă o prichinduță - negreșit îi spuneau o vorbă urâtă sau o îmbrânceau, ba și mai rău, o trăgeau de cozi. Bineînțeles că nu toți prichindeii erau așa, însă asta nu le stătea scris pe frunte, și de aceea prichinduțele socoteau că e mai cuminte să treacă din vreme pe partea cealaltă a străzii, să nu dea nas în nas cu ei. Din pricina asta mulți prichindei le ziceau prichinduțelor **bătoasele** — poftim, ce nume le-au mai **scornit**! — iar multe prichinduțe le spuneau prichindeilor bătauși și alte **porecle** jignitoare.

(Nicolai Nosov , *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*)

Pentru a înțelege mai bine textul ...

- Prichindel (pl. prichindei)-om mic de statură, de obicei vioi și poznaș, copil mic și energic
- Castravete- fructul unei plante legumicole, de formă alungită, de culoare verde, care se consumă crud, murat sau gătit.
- A se pieptăna- a-și descurca, netezi, aranja părul cu un pieptene, a se coafa.

Pieptănături dichisite

- Pietănătură (pl. pieptănături)- coafură, frizură, un fel de a-și aranja părul
- Dichisită(pl.dichisite)- aranjat cu gust, aranjat foarte frumos
- Bătoase(m. bătoși)- rigide, îngânfat, pline de sine
- Scornit-inventat
- Poreclă (pl. porecle)- supranume dat unei persoane în legătură cu o trăsătură caracteristică a fizicului său, a psihicului sau a activității sale
- A îmbrânci- a împinge cu violență

Exercițiu

Alcătuiește enunțuri cu 6 dintre cuvintele noi învățate astăzi.

Câteva sugestii

- Când a urcat pe scenă părea altul: un tânăr **dichisit**.
- Femeia își dorea un **prichindel** care să îi facă zilele mai frumoase.
- Noua profesoară are o **pieptănătură** ciudată.
- Toți spuneau despre el că este **bățos**, mie îmi părea blând și calm.
- Antrenorul **a scornit** tot felul de jocuri în tabăra de vară.
- Nu cred că lui îi plăcea **porecla** pe care i-au dat-o.

dichisit, prichindel, pieptănătură, bățos, a scorni, poreclă

Exercițiu

Decide, prin încercuirea literei corespunzătoare, dacă enunțurile sunt adevărate (A) sau false (F):

- Piticii erau puțin mai înalți decât un castravete. A/F
- Margaretele, romanițele, păpădiile sunt flori. A/F
- Prichindeii trăiau în Orașul Florilor, aproape de Pârâul Castraveților. A/F
- Prichindeii purtau mereu pantaloni scurți iar prichinduțele rochii pestrițe. A/F
- Prichinduțele se mândreau că erau prichinduțe. A/F
- Toți prichindeii și prichinduțele se înțelegeau foarte bine A/F

Decide, prin încercuirea literei corespunzătoare, dacă enunțurile sunt adevărate (A) sau false (F):

- Piticii erau puțin mai înalți decât un castravete. A/F
- Margaretele, romanițele, păpădiile sunt flori. A/F
- Prichindeii trăiau în Orașul Florilor, aproape de Pârâul Castraveților. A/F
- Prichindeii purtau mereu pantaloni scurți iar prichinduțele rochii pestrițe. A/F
- Prichinduțele se mândreau că erau prichinduțe. A/F
- Toți prichindeii și prichinduțele se înțelegeau foarte bine A/F

Exercițiu

Leagă/ colorează între ele cercurile care conțin cuvinte cu sens opus (antonime)

înalt

așezat

întotdeauna

scund

scurt

prieten

liniștit

ridicat

dușman

lung

agitat

niciodată

Leagă/ colorează între ele cercurile care conțin
cuvinte cu sens opus (antonime)

înalt

așezat

întotdeauna

scund

scurt

prieten

liniștit

ridicat

dușman

lung

agitat

niciodată

Exercițiu

➤ *Prichindeii erau și ei de două feluri: prichindei băieței și prichindei fetețe adică prichinduțe. Prichindeii purtau întotdeauna fie pantaloni lungi, fie pantalonași scurți cu bretele, iar prichinduțelor le plăcea să se îmbrace cu rochițe din materiale pestrițe, viu colorate. Prichindeii nu se prea omorau cu pieptănatul, de aceea se tundeau cât mai scurt, în schimb prichinduțele aveau un păr lung până aproape de talie.*

➤ **Care este ordinea detaliilor?**

- ❖ Prichinduțele purtau rochii din materiale pestrițe.
- ❖ Prichindeii purtau pantaloni lungi.
- ❖ Prichindeii erau de două feluri.
- ❖ Prichindeii se tundeau cât mai scurt.
- ❖ Prichinduțele aveau părul lung, până aproape de talie.

Prichindeii erau și ei de două feluri: prichindei băieței și prichindei fetețe adică prichinduțe. Prichindeii purtau întotdeauna fie pantaloni lungi, fie pantalonași scurți cu bretele, iar prichinduțelor le plăcea să se îmbrace cu rochițe din materiale pestrițe, viu colorate. Prichindeii nu se prea omorau cu pieptănatul, de aceea se tundeau cât mai scurt, în schimb prichinduțele aveau un păr lung până aproape de talie.

➡ **Care este ordinea detaliilor?**

- ❖ Prichindeii erau de două feluri.
- ❖ Prichindeii purtau pantaloni lungi.
- ❖ Prichinduțele purtau rochii din materiale pestrițe.
- ❖ Prichindeii se tundeau cât mai scurt.
- ❖ Prichinduțele aveau părul lung, până aproape de talie

Exercițiu

Intervino în text cu enunțuri proprii!

Orașul Florilor era locuit de pitici. Li se spunea pitici pentru că
..... Pe lângă fiecare casă..... Orașul se
afla.....Prichindeii.....
.....iar prichinduțele..... Ele se
fereau.....Când întâlneau câte un prichindel
..... . Unii prichindei nu puteau trece liniștiți pe
lângă ele.....

Intervino în text cu enunțuri proprii!

Orașul Florilor era locuit de pitici. Li se spunea pitici pentru că **erau mici de tot, nu erau mai mari decât un castravete**. Pe lângă fiecare casă creșteau multe flori. Orașul se afla în apropierea unui pârâu numit Pârâul Castraveților. Prichindeii **erau îmbrăcați în pantaloni lungi cu bretele** iar Prichinduțele **purtau rochii colorate**. Ele se fereau **de prichindei**. Când întâlneau câte un prichindel ele **treceau pe partea cealaltă a drumului**. Unii prichindei nu puteau trece liniștiți pe lângă ele **și le împingeau sau le trăgeau de cozi**.

Exercițiu

Cuvintele din aceste întrebări s-au amestecat.
Corectează enunțurile punând cuvintele în ordinea
corectă

- acest cine povestește text?
- personajele sunt cine?
- acțiunea unde întâmplă se ?
- scrie cine text acest ?
- textul ai ce descoperit în?
- a textul plăcut ți?

Cuvintele din aceste întrebări s-au amestecat. Corectează enunțurile:

- acest cine povestește text?
- personajele sunt cine?
- acțiunea unde întâmplă se ?
- scrie cine text acest ?
- textul ai ce descoperit în?
- a textul plăcut ți?

- Cine povestește acest text?
- Cine sunt personajele?
- Unde se întâmplă acțiunea?
- Cine scrie acest text?
- Ce ai descoperit în text ?
- Ți-a plăcut textul?

Să răspundem împreună!

Rezolvare

- Textul este povestit de un narator/ povestitor.
- Personajele din text sunt prichindeii și prichinduțele.
- Acțiunea se întâmplă în Orașul Florilor, aproape de Pârâul Castraveților.
- Acest text este scris de un autor. Este scris de Nikolai Nosov.
- În text am descoperit lumea minunată a prichindeilor și relațiile dintre ei.
- Da, mie mi-a plăcut textul foarte mult.

Să ne reamintim!

- Textul este povestit de un narator/ povestitor.
- Personajele din text sunt prichindeii și prichinduțele.
- Acțiunea se întâmplă în Orașul Florilor, aproape de Pârâul Castraveților.
- Acest text este scris de un autor. Este scris de Nikolai Nosov.
- În text am descoperit lumea minunată a prichindeilor și relațiile dintre ei.
- Da, mie mi-a plăcut textul foarte mult.

Naratorul este o persoană imaginară, creată de autor.

Un personaj poate fi orice ființă, lucru, fenomen care participă la acțiunea operei literare.

Indicii spațio-temporali sunt informațiile despre locul și timpul în care se petrece acțiunea.

Autorul este o persoană reală care imaginează și scrie o operă literară.

Acțiunea reprezintă succesiunea de evenimente, fapte, întâmplări, peripeții, aventuri, la care participă personaje.

Exercițiu

E rândul tău să pui întrebări referitoare la text! Folosește substantivele trecute în coloana din dreapta.

- pitici
- castravete
- pantaloni
- rochiță (rochița)
- cozi
- stradă (strada)
- păr

Rezolvare

E rândul tău să pui întrebări referitoare la text! Folosește folosești substantivele trecute în coloana din dreapta.

- Unde locuiau piticii?
- Un prichindel era mai mic sau mai mare decât un castravete?
- Ce fel de pantaloni purtau prichindeii?
- Cum arată rochița unei prichindei?
- Cine trăgea prichindeile de cozi?
- Cum se numea strada pe care locuiau prichindeii?

- pitici
- castravete
- pantaloni
- rochiță/ rochița
- cozi
- stradă/strada
- păr

Exercițiu

Indică pentru fiecare substantiv din lista următoare genul și numărul:

substantiv	gen		număr	
	feminin	masculin	singular	plural
pitici				
castravete				
pantaloni				
rochiță				
cozi				
stradă				
păr				

Indică pentru fiecare substantiv din lista următoare
genul și numărul:

substantiv	gen			număr	
	feminin	masculin	neutru	singular	plural
pitici		✓			✓
castravete		✓		✓	
pantaloni			✓		✓
rochiță	✓				
cozi	✓				✓
stradă		✓			✓
păr		✓		✓	

Să ne amintim!

- **Substantivul** este o parte de vorbire care denumește nume de obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii, stări sufletești, relații dintre oameni).

Substantive de gen
feminin

O casă- două case
O fată – două fete
penare

Substantive de gen
masculin

un copac- doi copaci
un copil – doi copii

Substantive
de gen neutru

un caiet-două caiete
un penar- două

Comune

Proprii

Substantivele, prin formele pe care le iau, arată numărul obiectelor. Se împart în substantive la numărul singular și substantive la numărul plural.

De exemplu:

frate (singular) – frați (plural)
masă (singular) – mese (plural)
vânt (singular) – vânturi (plural)

Exercițiu

Fiecărui substantiv îi corespunde un adjectiv! Combinați cele două coloane pentru a obține structuri logice și corecte!

substantiv	adjectiv
pitici	verde
castravete	lungi
pantaloni	colorată
rochiță	veseli
cozi	împletite
străzi	scurt
păr	pietruite

Rezolvare

Fiecărui substantiv îi corespunde un adjectiv! Combinați cele două coloane pentru a obține structuri logice și corecte!

substantiv	adjectiv
pitici	verde
castravete	lungi
pantaloni	colorată
rochiță	veseli
cozi	împletite
străzi	scurt
păr	pietruite

Să ne reamintim!

Adjectivul este o parte de vorbire flexibilă care arată însușirea unui obiect.

- Adjectivul se acordă în gen, număr și caz cu substantivul determinat

Exemple: om frumos, oameni frumoși; mașină frumoasă, mașini frumoase

Completați cu varianta corectă a adjectivelor (colorat, verde, mic, scurt)

- Fetițele purtau rochițe.....
- Pe străzile orașului erau mulți copaci cu frunze
- Prichindeii erau atât de.....încât se pierdeau prin grădină.
- Pantaloniierau caracteristici băieților.
- Cozile fetițelor nu erau

Completați cu varianta corectă a adjectivelor (colorat, verde, mic, scurt)

- Fetițele purtau rochițe **colorate**
- Pe străzile orașului erau mulți copaci cu frunze **verzi**.
- Prichindeii erau atât de **mici** încât se pierdeau prin grădină.
- Pantalonii **scurți** erau caracteristici băieților.
- Cozile fetițelor nu erau **scurte**.

Cum este? Alcătuiți enunțuri folosind cât mai multe adjective!

Model: prichindel– Cum este prichindelul? – Prichindelul este neliniștit/mic/nepieptănat/agitat/bătăuș etc

- ➡ Prichinduța
- ➡ Orașul
- ➡ Părul
- ➡ Străzile

Exercițiu

Corectează textul următor. În text au intervenit 8 greșeli.

- Mi-ar place să ajung ăń Orașul Florilor. Acolo aș putea întâlni multe prichindei. Ei sunt foarte prietenoase. Prichindei poartă pantalon scurții și prichinduțele poartă rochițe. Eu le voi spune să fie cuminți și să nu supere pe prichinduțele.

Corectează textul următor. În text au intervenit 8 greșeli.

➤ Mi-ar place să ajung ă la Orașul Florilor. Acolo aș putea întâlni multe prichindei. Ei sunt foarte prietenoase. Prichindei poartă pantalon scurții și prichinduțele poartă rochițe. Eu le voi spune să fie cuminți și să nu supere pe prichinduțele.

➤ Mi-ar plăcea să ajung în Orașul Florilor. Acolo aș putea întâlni mulți prichindei. Ei sunt foarte prietenoși. Prichindeii poartă pantaloni scurți și prichinduțele poartă rochițe. Eu le voi spune să fie cuminți și să nu supere prichinduțele.

Materialul a fost realizat de prof. Șandor Veronica, profesor
de Limba și literatura română la Liceul Tehnologic „Petru
Maior” din Reghin